

اکران نوروزی در گذر زمان

سیر تاریخی اکران های نوروزی از ابتدای سینما در ایران را بررسی کردیم

سال های اولیه سینما و کلید خوردن فیلمفارسی ها

در نوروز

حتی در آن سال هایی که فیلم ها صامت بودند و تولیدات سالانه این سینما از ۳۰۰۰ فیلم تجاوز نمی کرد اما بهترین های همان چند فیلم برای اکران نوروزی در نظر گرفته می شد، در همان سال هایی که سالن های سینمای ما در تسخیر فیلم های اروپایی و آمریکایی و ترکی و هنری و مصری بودند، فیلم «فردوسی» در فروردین ۱۳۱۵ و فیلم «لیلی و مجنون» (هر دو ساخته عبدالحسین سپنتا) در نوروز ۱۳۱۶ به نمایش عمومی درآمدند که به نوعی به افسانه ها و اسطوره های ادبیات فارسی می پرداختند. تقریباً می توان گفت شروع نمایش فیلمفارسی ها هم با نمایش عینده در فروردین ۱۳۲۲ همراه شد، یعنی همان سالی که نیروهای انگلیسی و آمریکایی برای یک کودتای گسترده علیه حکومت انتخابی مردم آماده می شدند، دو فیلم از دیانافیلیم ساناسار خاجاطوریان و یک فیلم از پارس فیلم بعلاوه یک فیلم نسبتاً مستقل، اکران نوروزی را تشکیل دادند: فیلم های افسونگر (اسماعیل کوشان)، گل نسا (سرژ آزاریان)، جدال با شیطان (حسین مدنی) و همسر مزاحم (فیلم دیگری از سرژ آزاریان پس از آن و چند سال پس از کودتا (به دلیل دستگیری گسترده گروهی از اهالی هنر و ازجمله سینما که مخالف کودتا بودند) اکران نوروزی از رونق افتاد تا ۱۳۳۷ که نمایش های نوروزی دوباره، تعدادی از فیلم ها در ابتدای فروردین و اکران دوم عید به روزهای پس از تعطیلات (۱۳ تا ۲۶ فروردین) موکول شد. در همان سال برای اولین بار یک فیلم پلیسی - جانیی با نام «طوفان در شهر ما» (ساموئل خاچیکیان) در اکران دوم نوروزی به نمایش درآمد. در فروردین ۱۳۴۰ برای نخستین بار یک فیلم ملودرام فانتزی تحت عنوان «عمونوزور» (سیامک یاسمی) اکران شد و در سال های بعد فیلمفارسی ها یک تکه تا میدان نوروزی شدند؛ از «کلاه مخملی» (اسماعیل کوشان - ۱۳۴۱) گرفته تا «آقای قرن بیستم» (سیامک یاسمی - ۱۳۴۳) و «قهرمان قهرمانان» (سیامک یاسمی - ۱۳۴۴) دو فیلمی که درواقع پیش درآمد «کنج قارون» بودند و بعد از آنها، آثار تاریخی مثل «کوهر شب چراغ» (اسماعیل کوشان - ۱۳۴۶) و بعد از آن فیلم های فانتزی مثل «حسن کچل» (علی حاتمی- ۱۳۴۹)....و

مدیرعامل موسسه سینماشهر در دیدار با هیأت مدیره اتحادیه مراکز فنی و پشتیبانی تولید سینمای ایران از آمادگی این موسسه برای همکاری با اتحادیه و صنوف خبر داد. در این نشست که با حضور محمد آلاذپوش، نادر رضایی، هومان شیدرنگ، کامران سرخیز، معصومه فردشاهین و جمعی از مدیران و مشاوران موسسه سینماشهر برگزار شد، حبیب

رقیب
بخش خصوصی
نیستیم

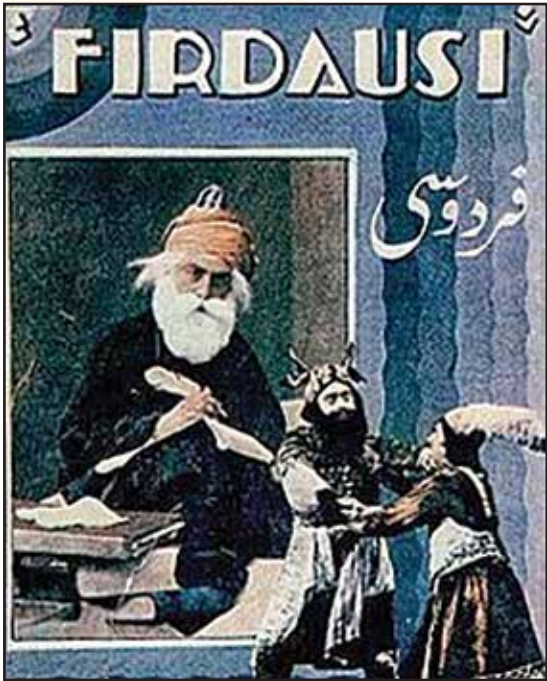

سعيد مستفائي
مناقصه سينما

ایل بیگی، مدیرعامل موسسه سینماشهر نیز ضمن ابراز خرسندی بابت برگزاری این نشست با اشاره به فعالیت های صنفی به عنوان تکمیل کننده اقدامات دولتی اظهار کرد: ۷۰ درصد از فعالیت های موسسه سینماشهر را موضوعاتی همچون تجهیز و راه اندازی سینما تشکیل می دهد. مجموعه سینماشهر معتقد است باید همراه با صنوف حرکت کرده و این دو مکمل

یکدیگر باشند، چراکه سینما فعالیتی جمعی است و همگی باید در کنار یکدیگر امور مختلف را سامان دهیم. مدیرعامل موسسه سینماشهر همچنین با اشاره به نقش تنظیم گری به جای تصدی گری در این حوزه نیز افزود: ما در دوره جدید مدیریت سیاست و هدف گذاری مان تنظیم گری به جای تصدی گری است و رقیب بخش خصوصی نیستیم.

مناسبت ها و تعطیلات مناسبتی، همواره موقعیت های ویژه ای برای سینما رفتن بوده و این مهم در سراسر دنیا به خصوص در کشورهای صاحب سینما مورد توجه قرار داشته است. از همین روی برای مناسبت هایی مانند روز هالووین و به خصوص کریسمس و تعطیلات ژانویه انبوهی از فیلم های موسوم به کریسمسی درباره بابائونل و سانتا کلاوز و رسوم کریسمس و دیدارها و مسافرت رفتن های این ایام در غرب به روی پرده سینما ها رفته و می روند. اگرچه در سینمای ما، همواره دو باور درباره اکران نوروزی وجود داشته؛ یکی این که این تعطیلات فرصت مناسبی برای سینما رفتن و در نتیجه اکران موفق است و دیگری این که مردم در تعطیلات نوروزی اغلب به دیدو بازدید و مسافرت و در نهایت تماشای برنامه های حجیم تلویزیون (که در میان شان فیلم های سینمایی نقش پررنگی دارند) پرداخته و کمتر موقعیت سینما رفتن می یابند اما به هر حال از دیرباز اکران نوروزی مورد توجه قرار داشته و اغلب، مجموعه ای از آثار کمدی و فانتزی و تاریخی و بعضاً ملودرام های مفرح به نمایش عمومی درآمده و اکثراً هم مورد استقبال مردم قرار گرفته است.

فیلم های پروپیمان تری برخوردار شد و برای اولین بار در سال های پس از انقلاب، یک فیلم طنز به نام «مردی که زیاد می دانست» ساخته پدالله صمدی (که در جشنواره فیلم فجر همان سال موفقیت کسب کرده بود) به همراه یک فیلم اکشن جنگی به نام «پایگاه جهنمی» (اکبر صادقی) و یک اثر حادثه ای به نام «فرار» (جمشید حیدری) ترکیب تازه ای از نمایش های نوروزی را ارائه دادند. سه فیلمی که در زمره ۱۰ فیلم پر فروش سال هم قرار گرفته و نشان از انتخاب درست برای فیلم های عینده داشتند.

راهبایی آثار کمدی و غیبت فیلم های دفاع مقدس

با توجه به موفقیت فیلم «مردی که زیاد می دانست»، اکران نوروز ۱۳۶۵ شامل دو فیلم کمدی «انتبوس» (یدالله صمدی) و «کفش های میرزانوروز» (محمد متوسلانی) بعلاوه یک ملودرام تحت عنوان «پدربزرگ» (مجید قاری زاده) شد و شگفت آن که در میان این اکران های نوروزی خبری از فیلم های دفاع مقدس، که همه زندگی مردم ما را در بر داشت، نبود چنانچه یک ماه قبلش، رزمندگان اسلام با «عملیات والفجر ۸» تا فاو پیش رفته بودند! اما در سینما و اکرانش خبری از آنها نبود! آنچه در اکران نوروزی ۱۳۶۶ با فیلم «پرواز در شب» (رسول ملاقلی پور) که جایزه اول جشنواره فیلم فجر را هم گرفت، تا حدودی جبران شد که همراه «تیرپاران» (علی اصغر شادروان) درباره شهید اندرگرو، «مهمانی خصوصی» (حسن هدایت) درباره مبارزات دوران پیش از انقلاب و «تصویر آخر» (مهدی صباغ زاده) در فروردین ۱۳۶۶ به نمایش درآمدند. در شرایطی که رزمندگان اسلام پس از عملیات «کربلای ۵»، درگیر یکی از تعیین کننده ترین و مهم ترین عملیات دوران دفاع مقدس شده و تا دروازه های بصره هم پیش رفتند که پای نیروهای آمریکایی رسماً به میدان کشیده شد. اکران نوروزهای پس از سال های جنگ جدی تر شد و بعضاً برای حضور در آن رقابت های تنگ تنگی میان تولیدکنندگان پیش آمد. بعضاً این نمایش ها مورد استقبال قرار گرفته و برخی با شکست مواجه می شدند اما به هر حال همه این دوره ها جدای از روند کلی سینمای ایران نبودند که خصوصاً از نیمه دوم دهه ۷۰ دچار افول ساختاری و مخاطب شد و روزبه روز بیشتر در سراشیبی قرار گرفت. این روند به گونه ای بود که در سال ۱۳۸۲ یعنی اواخر دولت مدعی اصلاحات، سینمای ایران به کمترین حد جذب مخاطب رسید و ساختار تولیدات نیز ضعیف و ضعیف تر شدند تا حدی که بعضاً از فیلمفارسی های مبتذل نیز سبقت جسته و رکوردهای تازه ای در تولید آثار سخیف و غیر سینمایی بر جای گذاردند.

متن کامل را در جام جم آنلاین بخوانید.

اکران

حضور چهار فیلم
کانون پرورش فکری در کرواسی

سه انیمیشن موفق کانون پرورش فکری کودکان ونوجوانان شامل «در سایه سرو» به کارگردانی شیرین سوهانی و حسین ملایمی برگزیده اسکار ۲۰۲۵، «سمپاش» به کارگردانی فرنوش عابدی با کسب بیش از ۲۳۰ جایزه ملی و بین المللی و «ده سالگی» به کارگردانی فاطمه جعفری اثر موفق کانون با تکنیک استاپ موشن در هفته فیلم ایران در شهر زاگرب (کرواسی) حضور پیدا کردند که هر سه اثر به عنوان نماینده بخش انیمیشن ایران برای مخاطبان کروات به نمایش درآمدند. همچنین فیلم سینمایی «در آغوش درخت» ساخته بابک خواجه پاشا محصول مشترک کانون پرورش فکری کودکان ونوجوانان و سازمان سینمایی سوره در این رویداد هنری حضور دارد. سخنرانان آیین گشایش این رویداد هنری که با حضور دوستداران سینما و هنر ایران برپا شد، به علاقه مخاطبان کرواسی به سینمای ایران، موفقیت پرشور سینمای ایران در جهان و توانایی آنها در انتقال پیام های قدرتمند، اشاره کردند.

جشنواره

تمدید مهلت ارسال آثار به
«جشنواره بین المللی فیلم ۱۰۰»

دبیر چهاردهمین «جشنواره بین المللی فیلم ۱۰۰» از تمدید مهلت ارسال آثار تا پایان فروردین ماه خبر داد. یوسف منصوری گفت: باتوجه به نزدیک شدن برگزاری چهاردهمین دوره جشنواره بین المللی فیلم ۱۰۰، به زودی فرایند ثبت نام اهالی رسانه برای حضور در این رویداد سینمایی انجام خواهد گرفت تا طبق برنامه در نیمه اردیبهشت ماه شاهد برگزاری باشکوه این دوره از جشنواره با حضور هنرمندان، منتقدین و اهالی رسانه باشیم. او با اعلام این که استقبال از آثار ادامه داشته و شاهد مشارکت بالایی از چهاردهمین دوره جشنواره بین المللی فیلم ۱۰۰ هستیم، افزود: با توجه به تقاضاهای مکرر هنرمندان و فیلمسازان، مهلت ارسال آثار به دبیرخانه چهاردهمین دوره جشنواره بین المللی فیلم ۱۰۰ تا پایان فروردین ماه تمدید شد. دبیر چهاردهمین دوره جشنواره بین المللی فیلم ۱۰۰ ادامه داد: شاهد استقبال فیلم سازان جوان و هنرمندانی از سراسر جهان در جشنواره فیلم ۱۰۰ هستیم.

سینما

رقابت «برهوت»
در روسیه

فیلم سینمایی «برهوت» در بخش مسابقه فیلم های بلند سینمایی نهمین «جشنواره بین المللی زاغ طلایی» روسیه با آثاری از کشورهای چین، روسیه، تاجیکستان و... رقابت می کند. پرهوت به کارگردانی منصور ونوفی و تهیه کنندگی محمد کمالی پور در نهمین حضور بین المللی خود در بخش مسابقه فیلم های بلند سینمایی نهمین دوره جشنواره بین المللی زاغ طلایی در کشور روسیه پذیرفته شد. این جشنواره از ۷ تا ۲۰ آوریل ۲۰۲۵ برابر با ۱۷ تا ۳۱ فروردین ۱۴۰۴ در منطقه چوکوتکا در کشور روسیه برگزار می شود. جشنواره زاغ طلایی روسیه با هدف ترویج فرهنگ قومیت های مختلف، تداوم نسل ها و حفظ سنت ها و به منظور جست وجو و حمایت از فیلم سازان جوان و با استعداد به نمایش آثار متنوع از کشورهای چین، روسیه، ایران، تاجیکستان و... می پردازد. امیر جعفری، نفس بازغی، ریما رامین فر، ستاره پسیانی، علی باقری، علیرضا استادی، نگار عابدی، کیمیا بابائیان، رابعه مدنی، مهدی قربانی، امیرشهاب رضویان و... بازیگران فیلم سینمایی برهوت هستند.

رویداد

نمایش «آتل»
در هند

انیمیشن کوتاه «آتل» به کارگردانی مهدی صدیقی (تولید مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی) در چهاردهمین «جشنواره بین المللی فیلم کودک سی ام اس هند» روی پرده می رود. چهاردهمین جشنواره بین المللی فیلم کودک سی ام اس هند با هدف ایجاد بستری مشترک برای تولیدکنندگان فیلم های کودک برگزار می شود. اولویت جشنواره این است تا تولیدکنندگان دیدگاه های خود را در زمینه پرورش و شگوفایی استعداد های کودکان از طریق فیلم های آموزنده و معنادار ارائه دهند و به ترویج دوستی و همکاری میان مردم جهان بپردازند. چهاردهمین جشنواره بین المللی فیلم کودک سی ام اس ۷ تا ۱۳ آوریل (۱۸ تا ۲۴ فروردین) در لکنوی هندوستان برگزار می شود. واحدین الملل مرکز گسترش، آتل را به این جشنواره ارسال کرده است. انیمیشن آتل درباره راننده ای است که در جاده خاکی به کمک بازوی مکانیکی که روی کامیون قرار دارد، در حال تعویض تیرهای چراغ برق چوبی قدیمی با تیرهای بتنی جدید است. او با پرنده ای که روی یکی از تیرهای چوبی لانه دارد، درگیر می شود.